

KRÁLOVNÁ
ANGLICKEJ
DETEKTÍVKY

Agatha
Christie®

VRAŽDA
JE ZVYK

Agatha Christie

VRAŽDA
JE ZVYK

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Miletičova 23, 821 09 Bratislava 2
E-mail: info@slovenskyspisovatel.sk
www.slovenskyspisovatel.sk
Zodpovedná redaktorka Zuzana Púčeková
Tretie vydanie
Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Z anglického originálu Agatha Christie: Murder in Mesopotamia
preložila Katarína Jusková.

Na obálke a titulnom liste je použité oficiálne logo Agathy Christie.

Murder in Mesopotamia Copyright © 1936 Agatha Christie Limited.

All rights reserved.

Translation entitled *Vražda je zvyk* © 2023 Agatha Christie Limited.

All rights reserved.

AGATHA CHRISTIE, POIROT and the Agatha Christie Signature
are registered trademarks of Agatha Christie Limited in the UK
and elsewhere. All rights reserved.

Cover Design © Barbara Baloghová 2023

Cover Photo © Shutterstock

ISBN 978-80-220-2537-9

*Venujem
svojim početným priateľom
archeológom v Iraku a Sýrii*

PREDSLOV

DR. GILES REILLY

Udalosti opísané v tejto knihe sa odohrali pred vyše štyrmi rokmi. Okolnosti si dozaista vyžadujú, aby sa verejnosť dozvedela pravdu. Rozšírili sa neuveriteľné, absurdné fámy, že sa zatajili dôležité dôkazy, a podobné nezmysly. Tieto nepravdivé chýry priniesla najmä americká tlač.

Z pochopiteľných dôvodov som pokladal za rozumnejšie, aby autorom tohto príbehu nebol člen výpravy, lebo by ho právom mohli podozrievať z predpojatosti.

Preto som navrhol slečne Amy Leatheranovej, aby sa podujala na túto úlohu. Dozaista je tá najpovolanejšia osoba. Je naslovovzatá profesionálka vo svojom odbore, nemala nikdy nič spoločné s výpravou Pittstovskej univerzity do Iraku, aby mohla byť zaťažená predsudkami, a bola očitou svedkyňou s triezvym pohľadom na udalosti.

Nebolo ľahké získať jej súhlas – pravdupovediac, presvedčiť ju bola jedna z najťažších úloh v mojej kariére – a keď bola s prácou hotová, zdráhala sa ukázať mi rukopis. Zistil som, že jej nepochopiteľnú neochotu možno sčasti pripísať niekoľkým kritickým postrehom o mojej dcére Sheile. Rýchlo som rozptýlil jej obavy ubezpečením, že dnešná mládež bezočivo kritizuje svojich rodičov aj v tlači, a tak rodičia len uvítajú, ak sa ich ratolestiam do-

stane rovnakým dielom! Ďalšou zábranou bola jej prehnaná skromnosť, pokiaľ ide o literárny štýl. Vyjadrila nádej, že v texte opravím gramatické chyby a podobne. Ja som však odmietol zmeniť čo i len čiarku. Podľa môjho názoru je štýl slečny Leatheranovej svieži, originálny a presne taký, aký má byť. Ak v jednom odseku Hercula Poirota spomína ako Poirota a v nasledujúcom ako pána Poirota, ide o zaujímavú a osviežujúcu zmenu. Na jednej strane, ako sa vraví, „nezabúda na dobré spôsoby“ (nemocničné sestry prísne dodržiavajú etiketu) a na druhej sa usiluje vyjadriť pocity obvyčajnej ľudskej bytosti bez ohľadu na panské móresy!

Jediným mojím ústupkom bolo, že som si dovoľil napísať prvú kapitolu, pričom som si pomohol listom, čo mi láskavo poskytol jeden z priateľov slečny Leatheranovej. Mal by to byť akýsi frontispis – hrubý náčrt postavy rozprávača.

FRONTISPIS

1

Zdravotná sestra sediaca v hale hotela Tigris Palace v Bagdade sa blížila k záveru listu. Plniace pero sa mihalo na papieri.

... Tak, moja milá, myslím, že som Ti povedala všetky novinky. Musím sa priznať, že bolo príjemné spoznať kúsok sveta, hoci – zaplať pánboh – niet nad staré, dobré Anglicko. Neverila by si, koľko špiny a chaosu je v Bagdade – ani stopy po romantike Tisíc a jednej noci! Prírodzene, rieka je pekná, ale mesto samo osebe príšerné – a obchody, škoda reči! Major Kelsey ma povodil po bazároch. Uznávam, sú malebné, ale všade samé haraburdy a z toho treskotu medených panvíc sa človeku ide hlava rozskočiť. Nikdy by som si ich netrúfala použiť, keď netuším, ako sa čistia. Pri medených panviciach si musíš dávať veľký pozor na medenku.

Ozvem sa, ak bude niečo z práce, čo mi sľúbil Dr. Reilly. Ten Američan je vraj teraz v Bagdade, možno ma dnes popoludní vyhl'adá. Ide o jeho manželku – údajne má bujnú fantáziu, ako sa vyjadril Dr. Reilly. Viac nepovedal, no človek si vie domyslieť, čo to zvyčajne znamená (dúfajme, že nie delírium tremens). Samozrejme, Dr. Reilly mi nepovedal nič bližšie – ale tváril sa... veď vieš ako. Ten Dr. Leidner je archeológ a robí vykopávky v akejsi archeologickej lokalite pre voľajaké americké múzeum.

Tak už budem končiť, moja milá. To, čo si mi napísala o malej Stubinsovej, mi skutočne vyrazilo dych! Čo na to povedala hlavná sestra?

To je všetko.

*Vždy Tvoja
Amy Leatheranová*

Vložila list do obálky a napísala adresu. Sestra Curshawová, Nemocnica svätého Krištofa, Londýn.

Len čo zakrútila vrchnáčik na pere, pristúpil k nej domorodý poslíček.

„Hľadá vás nejaký pán. Doktor Leidner.“

Sestra Leatheranová sa obrátila. Stál tam muž stredne vysokej postavy, s trochu nahrbenými plecami, hnedou bradou a láskavými unavenými očami.

Doktor Leidner videl asi tridsaťpäťročnú sebavedomú ženu so vzpriameným držaním tela, dobráckou tvárou, trochu vypúlenými modrými očami a lesklými hnedými vlasmi. Vyzerala, ako by mala vyzerat' sestra, čo sa stará o pacientov s duševnou poruchou. Bodrá, mocná, bystrá a vecná.

Sestra Leatheranová bude dobrá, pomyslel si.

ÚVODNÉ SLOVO O AMY LEATHERANOVEJ

2

Netvárim sa, že som spisovateľka a viem niečo o písaní. Dala som sa na to iba preto, lebo ma o to požiadal doktor Reilly, a keď vás ten o niečo požiada, neradi odmietnete.

„Ale, pán doktor,“ namietla som, „ja predsa nie som žiadna literátka – s písaním literatúry nemám vôbec nič spoločné.“

„Hlúpost!“ povedal. „Ak chcete, môžete k tomu pristupovať ako k chorobopisu.“

Aj to je pravda.

Doktor Reilly pokračoval, že prípad, ktorý sa stal v Tell Jarimjahu, si bezodkladne vyžaduje vecný, neskrášený opis udalostí.

„V podaní niektorej zo zúčastnených strán by neznel hodnoverne. Ľudia by tvrdili, že nie je objektívny.“

Aj to je pravda. Bola som pri tom, a predsa mimo, ak sa tak dá povedať.

„Prečo o tom nenapíšete sám, pán doktor?“ spýtala som sa.

„Nebol som tam, ale vy áno. Okrem toho,“ vzdychol, „moja dcéra by bola proti.“

Zakaždým nehorázne ustúpi tej svojej sopľani. Už som to takmer mala na jazyku, keď som si všimla svetielka v jeho očiach.

To je na doktorovi Reillym najhoršie. Človek nikdy nevie, čo myslí vážne a čo nie. Všetko vám vždy opisuje pomaly a zamyslene, ale v polovici prípadov mu v očiach preskakujú huncútske iskiery.

„Nuž, asi by som to zvládla,“ povedala som neisto.

„Pravdaže to zvládnete.“

„Ibaže neviem, odkiaľ začať.“

„Dám vám dobrú radu. Začnite od začiatku, pokračujte až do konca a potom to nechajte tak.“

„Veď ani neviem, kde sa to začalo,“ zahabkala som.

„Verte mi, sestra, oveľa ťažšie ako začať je vedieť, kedy skončiť. Aspoň pre mňa, keď mám predniesť nejakú reč. Nakoniec ma musia schmatnúť za kabát a nasilu siahnuť z pódia.“

„Nežartujte, pán doktor.“

„Hovorím smrteľne vážne. Tak ako?“

Ešte čosi mi nedalo pokoj. Po chvíľke váhania som povedala: „Viete, pán doktor, obávam sa, že občas budem... ehm... trochu osobná.“

„Panebože, ženská, čím budete osobnejšia, tým lepšie! V tomto príbehu vystupujú živí ľudia, nie nejaké bezduché bábky! Buďte osobná, buďte predpojatá, buďte jedovatá – čo len chcete! Napíšte si to po svojom. Nežiaduce hanlivé detaily sa dajú vždy odstrániť. Žiadne strachy. Ste uvážlivá žena, ten príbeh určite podáte rozumne a triezvo.“

A tak som sľúbila, že urobím, čo bude v mojich silách.

Už vlastne začínam, ale ako som povedala pánu doktorovi, nie je to ľahké.

Najprv poviem niečo o sebe. Mám tridsaťdva rokov a volám sa Amy Leatheranová. Prax som získala v Nemocnici svätého Krištofa a potom som dva roky pracovala ako pôrodná asistentka. Chvíľu som bola na voľnej nohe a štyri roky v súkromnom sanatóriu slečny Bendixovej v Devonshire Place. Do Iraku som prišla s pani Kelseyovou. Pomáhala som jej, keď porodila. Do Bagdadu prišla s manželom a mala zahovorenú detskú sestru – slúžila tam niekoľko rokov u priateľov. Deti sa mali vrátiť domov do školy, a tak sestra sľúbila, že príde k pani Kelseyovej, len čo odídu. Pani Kelseyová bola krehká a predstava dlhej cesty s malým dieťaťom jej naháňala strach, preto ma major Kelsey najal, aby som ich sprevádzala a na obe dozrela. Mali mi zaplatiť spiatočný lístok, ak nenájdeme nikoho, kto by potreboval ošetrovateľku na ceste späť.

Kelseyovcov azda nemusím opisovať – dieťa bolo rozkošné a pani Kelseyová príjemná žena, aj keď má slabé nervy. Na lodi sa mi veľmi páčilo. Ešte nikdy som nestránila toľko času na mori.

Na palube bol aj doktor Reilly. Je to tmavovlasý muž s podlhovastou tvárou, má hlboký smutný hlas a ustavične vtípkuje. Stále si ma doberal, ohuroval ma najneuveriteľnejšími tvrdeniami a čakal, či na ne skočím. Pracoval ako chirurg v Hassaniehu – pol druhu hodiny cesty z Bagdadu.

V Bagdade som bola týždeň, keď som naňho náhodou natrafila. Spýtal sa, či už odchádzam od Kelseyovcov.

Prekvapilo ma, že sa na to pýta, lebo Wrightovci (tí druhí ľudia, ktorých som spomínala) mali odísť domov skôr a zdravotná sestra, čo u nich pracovala, mohla hneď nastúpiť na nové miesto. Vraj sa to dopočul, preto mi položil tú otázku.

„Pravdupovediac, sestrička, zdá sa, že mám pre vás pracovnú ponuku.“

„Nejaký vážny prípad?“

Zvrastil obrvy, akoby uvažoval. „Prípad nie je najprilievavejší výraz. Ide len o dámu, ktorá trpí... nazvime to určitými predstavami.“

„Aha!“ vydýchla som.

(Každý sa zvyčajne dovŕti, čo to znamená – alkohol alebo drogy!)

Doktor Reilly to ďalej nerozvádza. Bol veľmi diskretný. „Áno,“ prikývol. „Pani Leidnerová. Jej manžel je Američan – presnejšie Američan švédskeho pôvodu. Vedúci výskumu vo veľkej americkej archeologickej lokalite.“

Vysvetlil mi, že americká výprava pracuje na vykopávkach veľkého asýrskeho mesta podobného Ninive. Sídli neďaleko Hassaniehu, ale je to osamelý kút a doktor Leidner sa už dávnejšie obáva o manželkino zdravie. „Nevyjadril sa bližšie, ale vraj má pravidelné záchvaty úzkosti.“

„Trávi celé dni sama s domorodcami?“ opýtala som sa.

„Kdeže, sú tam viacerí členovia výpravy – siedmi alebo ôsmi. Pochybujem, že v dome je niekedy sama. Jedno je isté – správa sa čoraz čudnejšie. Leidner nevie, kde mu hlava stojí, ale svoju ženu zbožňuje a jej zdravotný stav mu robí starosti. Má pocit, že by sa mu lepšie žilo, keby vedel, že na ňu dozrie spoľahlivá profesionálka.“

„A čo si o tom myslí pani Leidnerová?“

Doktor Reilly vážne odpovedal: „Pani Leidnerová je pôvabná dáma. Zriedkakedy vydrží pri jednom názore dlhšie ako dva dni. Ale vcelku s manželovým návrhom súhlasí.“ Po krátkej odmlke dodal: „Zvláštna žena. Prekypuje citmi a mám dojem, že je skvelá klamárka, no Leidner zrejme dospel k presvedčeniu, že ju niečo na smrť vydesilo.“

„Čo vám povedala ona, pán doktor?“

„So mnou sa neradila. Mimochodom, nemá ma rada – z viacerých dôvodov. S tou ponukou prišiel za mnou doktor Leidner. Tak čo, sestra? Spoznali by ste trochu krajinu, prv ako sa vrátite domov – vykopávky budú trvať ešte asi dva mesiace. Aj práca na nálezisku je celkom zaujímavá.“

Po chvíli uvažovania som odvetila: „Dobre. Azda by som to mohla skúsiť.“

„Výborne,“ prikývol doktor Reilly. „Leidner je teraz v Bagdade. Poviem mu, aby sa tu zastavil a dohodol sa s vami.“

Doktor Leidner prišiel do hotela popoludní. Bol to muž v stredných rokoch s neistým, úzkostlivým vystupovaním. Pôsobil jemne, láskavo a tak trochu bezmocne. Zdalo sa, že manželke je bezvýhradne oddaný, no o jej stave sa vyjadroval iba hmlisto.

„Ide o to,“ rozpačito sa poľahoval za bradu – neskôr som

zistila, že je to jeho obľúbené gesto, „že moja žena je veľmi nervózna. Bojím sa o ňu.“

„Inak je zdravá?“ opýtala som sa.

„Zrejme áno. Z fyzickej stránky jej podľa mňa nič nechýba. Ale... všeličo si predstavuje – ak viete, ako to myslím.“

„Čo napríklad?“

Vyhol sa priamej odpovedi a vzápätí rozpačito zamrm-lal: „Všetko ju hneď veľmi rozruší... aj keď sa nemá čoho báť.“

„Čoho presne sa bojí, pán doktor?“

„Nebojí sa ničoho konkrétneho,“ odvetil neurčito. „Sú to len nervy.“

Stavím sa desať k jednej, že berie drogy, pomyslela som si, a on nič netuší! Mnohí muži na to neprídu, iba sa čudujú, prečo sú ich ženy nervózne a trpia nečakanými zmenami nálady.

Spýtala som sa, či pani Leidnerová nemá nič proti môj-mu príchodu.

Oči sa mu rozsvietili. „Vôbec nie. Jej reakcia ma pre-kvapila. Veľmi príjemne. Povedala, že je to výborný ná-pad. Vraj sa bude cítiť oveľa bezpečnejšie.“

Zaujalo ma to. Bezpečnejšie? Nezvyčajné slovo. Skrslo vo mne podozrenie, že pani Leidnerová bude možno psy-chiatrický prípad.

Doktor Leidner dodal s chlapčenským zápalom: „Urči-te budete spolu dobre vychádzať. Moja žena je očarujúca bytosť.“ Venoval mi odzbrojujúci úsmev. „Nazdáva sa, že vaša prítomnosť bude pre ňu obrovskou úľavou. Mal som rovnaký pocit, keď som vás uvidel. Vyzeráte – prepáčte za úprimnosť – upokojujúco zdravá a praktická! Som si istý, že ste ako stvorená pre Louise!“

„Nuž, skúsiť to môžeme, pán doktor,“ vyhlásila som

bodro. „Dovolím si dúfať, že vaša manželka nájde vo mne oporu. Možno ju znervózňujú domorodci a farební.“

„Preboha, nie!“ Pobavene potriasol hlavou. „Moja žena má Arabov veľmi rada – páči sa jej ich jednoduchý pohľad na svet a zmysel pre humor. Je tu len druhú sezónu – nie sme svoji ani dva roky – ale dorozumie sa už celkom slušne po arabsky.“

Chvíľu som mlčala a potom som naňho znovu pritlačila. „Nemôžete mi povedať, pán doktor, čoho sa vlastne bojí vaša žena?“

Zaváhal a pomaly odvetil: „Dúfam – verím – že vám to povie sama.“

Viac som z neho nedostala.

KLEBETY

3

Dohodli sme sa, že do Tell Jarimjahu odídem na budúci týždeň.

Pani Kelseyová sa sťahovala do Alwiyahu a bola som rada, že ju môžem trochu odbremeniť.

Vtedy som náhodou zachytila dve poznámky súvisiace s Leidnerovou výpravou. Mladý priateľ pani Kelseyovej, major britského letectva, prekvapene stisol pery a zvolal: „Šarmantná Louise? Tam teda zakotvila!“ Obrátil sa ku mne. „Bola to jej prezývka, sestrička. Všetci sme ju poznali ako Šarmantnú Louise.“

„Je krásavica?“ spýtala som sa.

„Tá prezývka vyjadruje jej vlastný názor. Určite si to o sebe myslí.“

„Nebud' zlomyseľný, John!“ napomenula ho pani Kelseyová. „Dobre vieš, že si to nemyslí len ona! Očarila mnohých ľudí.“

„Možno máš pravdu. Nie je najmladšia, ale príťažlivosť jej rozhodne nechýba.“

„Sám si pri nej stratil reč,“ zasmiala sa pani Kelseyová.

Mladý letec sa začervenal a v pomykove priznal: „Áno, má svoj šarm. Pokiaľ ide o Leidnera, zbožňuje aj zem, po ktorej jeho žena kráča, a to isté očakáva od všetkých členov výpravy!“

„Koľko ich je vlastne?“ spýtala som sa.

„Všetky možné typy a národnosti,“ odvetil pobavene letec. „Anglický architekt, francúzsky kňaz z Kartága – odborník na nápisy, kamenné tabuľky a podobne. Potom je tu slečna Johnsonová – dievča pre všetko. A okrúhly malý páno, Američan, fotografuje. Ďalej Mercadovci. Bohvie, odkiaľ pochádzajú – odkiaľsi zo Stredomoria. Ona je veľmi mladá – falošné, ľstivé stvorenie. Šarmantnú Louise by najradšej roztrhala v zuboch! Nakoniec sú tam tí dvaja mládenci. To je všetko. Svojrázne indivíduá, ale vcelku ujdú. Čo vy na to, Pennyman?“

Starší pán, čo sedel obďaleč a krútil cvikrom v ruke, sa mykol a zdvihol zrak. „Áno... máte pravdu... naozaj príjemná spoločnosť. Všetci do jedného. Hoci Mercado je trochu čudák...“

„Najmä s tou nepestovanou, ovísajúcou bradou,“ zamiešala sa pani Kelseyová.

Major Pennyman pokračoval, nevšímajúc si, že ho prerušili: „Mládenci sú sympatickí. Američan je trochu rezervovaný, Angličan má zasa rečí ako koza bobkov. Obyčajne to býva naopak. Leidner je správny chlap – skromný a nenáročný. Áno, ako jednotlivci sú všetci príjemní. Ale ktovieprečo – možno sa mi to len zdalo –, keď som tam bol naposledy, čosi mi nesesedelo. Nevieť čo... Akoby sa nikto nesprával prirodzene. Akoby bolo vo vzduchu nejaké napätie. Azda najvystižnejšie to vyjadrím

slovami, že si všetci podávali pri stole maslo priveľmi zdvorilo.“

Trochu som sa začervenala – nerada vyjadrujem vlastný názor –, no ozvala som sa: „Keď musia ľudia žiť v malom priestore, často si lezú na nervy. Viem to z vlastných skúseností v nemocnici.“

„To je pravda,“ povedal major Kelsey, „ale je len začiatok sezóny, prívčas na nevraživosť.“

„Každá výprava predstavuje život spoločenstva v malom,“ poznamenal major Pennyman. „S rozličnými záujmovými skupinami, súperením a žiarlivosťou.“

„Zdá sa, že tento rok prišlo dosť nováčikov,“ nadhodil major Kelsey.

„Moment.“ Major letectva začal rátať na prstoch. „Mladý Coleman a tiež Reiter. Emmott sa zúčastnil na minuloročnej výprave, Mercadovci takisto. Dôstojný otec Lavigny je nový. Nahradil doktora Byrda – tento rok ochorel a nemohol prísť. Carey je, samozrejme, veterán. Nechýbal na žiadnej z piatich expedícií. Slečna Johnsonová sem chodí skoro tak dlho ako on.“

„Vždy sa mi zdalo, že v Tell Jarimjahu vládne neobvyčajná harmónia a porozumenie,“ utrúsil major Kelsey. „Robili na mňa dojem šťastnej, súdržnej rodiny. Nezvyčajné, vzhľadom na ľudskú povahu. Sestra Leatheranová bude so mnou istotne súhlasiť.“

„Rozhodne nie ste ďaleko od pravdy,“ prisvedčila som. „Nezhody v nemocnici často vzniknú z nevinnej debaty pri šálke čaju.“

„U človeka žijúceho v uzavretom spoločenstve sa často vyvinie sklon k malichernosti,“ pridal sa major Pennyman. „Tak či onak, mám pocit, že tentoraz ide o čosi viac. Leidner je obdivuhodne jemný, znášateľný muž s veľkým zmyslom pre takt. Vždy sa mu darilo udržiavať v expedícii

dobrú náladu a pocit spolupatričnosti. Teraz tam však cítiť napätie.“

Pani Kelseyová sa nato zasmiala. „Prečo asi? Dôvod je jasný!“

„Dôvod?“

„Predsa pani Leidnerová!“

„Prosím ťa, Mary,“ zavrátil ju manžel. „Pani Leidnerová je očarujúca žena, nie nejaká hašterivá babizňa.“

„Nevravím, že je hašterivá, ale vyvoláva spory.“

„Ako? Prečo by to robila?“

„Prečo? Pretože sa nudí. Nie je archeologička, iba manželka archeológa. Nudí sa, lebo žije mimo vzrušenia, a tak si ho zabezpečuje sama. Zabáva sa na tom, že rozoštváva druhých.“

„Nič nevieš, Mary, iba hádaš.“

„Samozrejme, ale uvidíš, že mám pravdu. Šarmantná Louise nenadarmo vyzerá ako Mona Lisa! Možno nechce nikomu zle, ale vzrušuje ju skúšať, čo sa stane.“

„Leidnerovi je hlboko oddaná.“

„Nehovorím o prízemných intrigách. Tá žena je jednoducho avanturistka.“

„Je úžasné, aké vedia byť ženy k sebe milé,“ ironicky utrúsil major Kelsey.

„Áno, viem, čo hovoria muži – sme falošné ako mačky. Ale dobre poznáme vlastné plemeno.“

„Hm,“ zamyslel sa major Pennyman, „aj keby boli nelichotivé predpoklady pani Kelseyovej pravdivé, podľa mňa celkom nevysvetľujú to čudné napätie – alebo skôr atmosféru ako pred búrkou. Mal som veľmi silný dojem, že sa môže rozpútať každú chvíľu.“

„Nestrašte sestričku,“ napomenula ho pani Kelseyová. „Ide tam o niekoľko dní, hádam ju nechcete odradiť.“

„Mňa neodradí,“ zasmiala som sa.

Napriek tomu mi nedalo pokoj, čo som počula. Spomenula som si na zvláštne slovo, aké použil doktor Leidner. *Bezpečnejšie*. Žeby na ostatných členov výpravy zapôsobili skryté obavy jeho manželky, či už viditeľné, alebo potláčané? Alebo, naopak, na jej slabé nervy nevlýva dobre skutočné napätie (alebo napätie neznámeho pôvodu)?

Vyhľadala som si v slovníku slovo *avanturistka*, ktoré použila pani Kelseyová, ale nebola som z neho múdra.

„Nuž,“ uzavrela som, „počkám a uvidím.“

PRÍCHOD DO HASSANIEHU

4

O tri dni som odišla z Bagdadu.

Nerada som sa lúčila s pani Kelseyovou a jej malou dcérou – rozkošným anjeličkom, čo robil každý týždeň pokroky a priberal, ako mal. Major Kelsey ma odviezol na stanicu a vysadil do vlaku. Do Kirkúku som mala prísť na druhý deň ráno a mali ma tam čakať.

Spala som zle. Vo vlaku sa nikdy nevyším. Prenasledovali ma zlé sny. Keď som sa však ráno zobudila a pozrela do okna, bol nádherný deň.

Bola som príjemne vzrušená a zvedavá na nových známych.

Keď som vystúpila a neisto sa obzerala na nástupišti okolo seba, zbadala som, že sa ku mne blíži mládenec. Ešte nikdy mi nikto tak nepripomínal mladého muža z románu P. G. Wodehousa.

„Haló, haló!“ zavolal. „Ste sestra Leatheranová? Pravdaže... Kto iný, hahaha! Volám sa Coleman. Posiela ma po vás doktor Leidner. Ako sa cítite po tej príšernej ceste? Dobre poznám tie vlaky! No ale už ste tu. Raňaj-

kovali ste? To je vaša batožina? Nemáte jej veľa. Pani Leidnerová si priniesla štyri kufre a lodný kufor – nehorviac o debne na klobúky, špeciálnom vankúši a kto-viečom ešte. Priveľa táram, však? Poďme k nášmu autobusu!“

Pred stanicou na nás čakal voz, neskôr som sa dozvedela, že mu vravia dodávka. Niečo medzi vagónom, nákladiakom a autom. Pán Coleman mi pomohol nastúpiť so slovami, vraj najlepšie je sedieť vedľa vodiča, tam ma bude najmenej drgľovať.

Drgľovať? Zázrak, že sa ten vynález nerozsypal! Nevrviac o tom, že tam nebolo ani chýru o ceste – iba vyjazdené koľaje a výmole. Slávny Východ! Keď som si predstavila naše prvotriedne cesty v Anglicku, pochytila ma neprekonateľná túžba po domove.

Pán Coleman sa ku mne zozadu nakláňal a jednoducho mi čosi reval do ucha.

„Cesta je v dobrom stave!“ zakričal, keď nás vyhodilo zo sedadiel, dobreže sme si neudreli hlavu. Zjavne to myslel vážne.

„Je to zdravé – vytrasie vám pečeň,“ povedal. „To by ste mali vedieť, sestra. Mali by ste ísť tadeť, keď sprýchne! Šmýkate sa ako na kĺzačke, myká vás z boka na bok.“

Na to nebolo čo povedať.

Nakoniec sme sa museli prepraviť cez rieku. Ešte nikdy som nezažila takú bláznivú plavbu na kompe. Asi stál pri nás Boh, že sme sa šťastne dostali na druhú stranu, hoci všetci sa tvárili akoby nič.

O ďalšie štyri hodiny sme prišli do Hassaniehu. Napočudovanie to bolo dosť veľké mesto. Na pohľad pekné už z druhého brehu rieky – s vysokými bielymi minaretmi vyzeralo ako z rozprávky. Pravdaže, prvý dojem sa trochu zmenil, keď sme prešli cez most a vstúpili do mesta. Ne-

príjemný zápach, domy na spadnutie alebo zručaniny, blato a špina na každom kroku.

Pán Coleman ma zaviedol do domu doktora Reillyho, vraj ma čaká s obedom.

Doktor Reilly bol milý ako vždy, aj dom má pekný, ako zo škafuľky, s kúpeľňou. Dobré som sa vykúpala, a keď som zišla dolu v rovnošate, už mi nič nechýbalo.

Obed bol prichystaný. Vošli sme do jedálne a doktor sa ospravedlnil, že jeho dcéra mešká ako zvyčajne. Práve sme si pochutnávali na vaječnej omáčke, keď sa zjavila.

Doktor Reilly ju predstavil: „Sestra, toto je moja dcéra Sheila.“

Podala mi ruku. Vraj dúfa, že som mala príjemnú cestu. Potom odhodila klobúk, chladne kývla pánu Colemanovi a sadla si. „Tak, Bill,“ povedala, „čo je nové?“

Začal jej rozprávať o večierku v klube alebo kde a ja som si ju zatiaľ obzerala.

Nemôžem povedať, že by mi bola ktovieako sympatická. Na môj vkus sa tvárila priveľmi neosobne. Jedno z tých nenútene vystupujúcich dievčat, čo nevyzerajú zle. Čiernovláska s modrými očami, svetlou pleťou a namaľovanými ústami. Vyjadrovala sa stroho a uštipačne – to ma dosť dráždi. Raz bola u mňa na zaučenie mladá sestrička – šikovné dievča, uznávam, ale jej spôsoby ma rozčuľovali.

Zdalo sa mi, že pánu Colemanovi celkom poplietla hlavu. Jachtal a táral ešte väčšie nezmysly ako predtým, ak to bolo vôbec možné. Pripomínal veľkého hlúpeho psa krútiaceho chvostom, aby sa zapáčil.

Po obede doktor Reilly odišiel do nemocnice a pán Coleman mal čosi vybaviť v meste. Slečna Reillyová sa ma opýtala, či si chcem trochu obzrieť mesto, alebo rad-